

Pääluokka 24

ULKOMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan tärkeimpinä päämäärinä on turvata Suomen itsenäisyys ja alueellinen koskemattomuus, estää Suomen joutuminen sotilaalliseen konfliktiin ja taata suomalaisten turvallisuus ja hyvinvointi.

Ulko- ja turvallisuuspolitiikan perustana ovat oikeusvaltioperiaate, ihmisoikeudet, tasa-arvo ja demokratia. Tiivis yhteistyö kumppanimaiden kanssa, hyvät kahdenväliset suhteet sekä monenkeskisen kansainvälisen oikeuden kunnioittaminen ja vahvistaminen ovat Suomen kansainvälisten suhteiden kulmakiviä. Euroopan unioni ja puolustusliitto Nato muodostavat Suomen ulkopoliittikan yhteistyövaraisen ytimen.

Hallinnonalan toimintaympäristö

Suomen ja Euroopan turvallisuus- ja toimintaympäristössä on tapahtunut perustavanlaatuinen muutos Venäjän aloitettua täysimittaisen hyökkäyssodan Ukrainassa. Euroopan turvallisuuteen kohdistuu vakavin uhka vuosikymmeniin. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa heikentää Suomen ja koko Euroopan turvallisuutta. Suomi toimii aktiivisena osana sääntöpohjaista kansainvälistä järjestelmää ja kansainvälisten suhteiden rakentajana. Suomi vaikuttaa aktiivisesti ja aloitteellisesti niin Euroopan unionissa, Natossa, YK:ssa kuin muissa kansainvälisissä yhteyksissä.

Euroopan unioni on Suomen tärkein poliittinen ja taloudellinen viitekehys ja arvoyhteisö. Suomen tavoitteena on yhtenäinen, globaalisti vahva ja strategisesti toimintakykyinen Euroopan unioni. EU:n yhteinen ulko- ja turvallisuuspolitiikka sekä kauppapolitiikka määrittävät keskeisesti Suomen kansainvälisiä suhteita. Suomi edistää EU:n ulko- ja turvallisuuspoliittisen roolin vahvistamista. Suomi vastaa Venäjän hyökkäyssotaan osana unionia.

Suomi kehittää laaja-alaisesti suhdettaan Yhdysvaltoihin, joka on yksi Suomen keskeisimmistä strategisista yhteistyökumppaneista ja liittolaisista. Samalla tiivis pohjoismainen yhteistyö on epävakaassa kansainvälisessä toimintaympäristössä yhä tärkeämpää. Pohjoismaiden ja Baltian maisen (NB8) yhteistyötä pyritään vahvistamaan ja syventämään. Venäjän hyökkäyssota Ukrainassa vaikuttaa myös Suomen ja Venäjän kahdenvälisiin suhteisiin ja yhteistyömahdollisuuksiin laaja-alaisesti. Sodan vaikutukset heijastuvat turvallisuuden ohella laajasti myös globaaliin kehitykseen.

Suomi on Nato-jäsenyytensä myötä sotilaallisesti liittoutunut maa. Nato-jäsenyys vahvistaa Suomen turvallisuutta ja Pohjois-Euroopan vakautta sekä asemoi Suomen entistä tiiviimmin osaksi eurooppalaista ja transatlanttista turvallisuusyhteisöä. Suomen vahva puolustus- ja kriisinsietokyky vahvistaa myös Natoa ja liittokunnan yhteistä puolustusta. Puolustusliitto Naton jäsenyyden myötä Suomi on osa Naton yhteistä puolustusta ja siten perustamissopimuksen viidennen artiklan mukaisten turvatukuiden piirissä. Naton jäsenenä Suomi on päättämässä Suomelle keskeisistä turvallisuuspoliittisista kysymyksistä.

Venäjän hyökkäyssodalla Ukrainassa on vaikutusta myös suurvaltojen ennestään jännitteisiin suhteisiin. Kiinan asemoituminen Venäjän hyökkäyssotaan tulee vaikuttamaan Kiinan kansainväliseen asemaan. Mikäli Kiinan tuki Venäjälle syvenee, vaikuttaa se heikentävästi myös Suomen ja EU:n Kiina-suhteisiin. Strateginen liittolaisuus Yhdysvaltojen kanssa tulee säilymään Suomelle ja EU:lle keskeisenä intressinä. Suurvaltakilpailun riskienhallinta puoltaa uudenlaista panostamista samanmielisiin kumppaneihin, kuten Isoon-Britanniaan, Australiaan, Etelä-Koreaan, Japaniin ja Kanadaan. Afrikan merkitys EU:n naapurina ja strategisena kumppanina kasvaa. Myös globaalirooliaan kasvattavien Intian ja Brasilian merkitys EU:n strategisina kumppaneina kasvaa. Lähi-idän vakauden haasteet EU:n naapurustossa pysyvät jatkossakin EU:n ja koko kansainvälisen yhteisön agendalla. Muuttuneen turvallisuustilanteen vuoksi Euroopan itäisen naapuruston kehitys vaatii erityistä seurantaa. EU:n laajentuminen on keino lisätä Euroopan vakautta ja turvallisuutta itäisessä naapurustossa ja Länsi-Balkanilla. Arktisen alueen geopoliittinen, ympäristöllinen ja taloudellinen merkitys kasvaa edelleen.

Maailmanlaajuiset ilmiöt sekä haasteet, kuten teknologisen kehityksen murros, ilmastonmuutos ja luontokato, kilpailu energia- ja luonnonvaroista, autoritäärisyyden uhka demokratialle sekä ihmisoikeuksia ja sukupuolten tasa-arvoa vastustava liikehdintä vaikuttavat kehityspolitiikan toimintaympäristöön. Lisääntyneet kehityshaasteet vaikeuttavat kestäväen kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Humanitaarisen avun tarpeet nousevat edelleen ruokaturvan heikentäessä. Suomi rakentaa kehittyvien maiden kanssa kestäviä kumppanuuksia molemminpuoliseen hyötyyn ja kunnioitukseen perustuen. Kahdenvälinen kehitysyhteistyö tehdään ehdolliseksi sille, että maa ottaa vastaan palautettavia kansalaisiaan. Suomalaisia yrityksiä osallistetaan kehitysyhteistyöhön ja edistetään näiden osallistumista kansainvälisen kehitysrahoituksen mahdollistamiin investointihankkeisiin. Suomi jatkaa vankkumatonta tukeaan Ukrainalle, joka on hallituskaudella Suomen suurin kehitysyhteistyön kohde.

Kauppapolitiikalla on tärkeä tehtävä suomalaisen työn ja hyvinvoinnin turvaamisessa, ja se on muuttuneessa geopolittisessä tilanteessa yhä keskeisempi osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa. Protektionismi, kilpailu kriittisestä teknologiasta ja raaka-aineista sekä sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän rapautuminen haastavat kansainvälistä kauppajärjestelmää. Myös Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen heijastusvaikutukset vaikuttavat kansainväliseen kauppaan ja Suomen kauppasuhteisiin.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

	2023 toteutuma/arvio	2024 arvio	2025 arvio
Suomen ja suomalaisten turvallisuuden ja hyvinvoinnin edistäminen			
— Kansainvälisten kumppanuuksien ja yhteyksien ylläpitäminen ja kehittäminen; Suomen hoitamat kansainväliset puheenjohtajuuden ja vaihtuvat jäsenyyden kansainvälisissä organisaatioissa	4	2	3
— Tuki Ukrainalle; ulkoministeriön momentit (milj. euroa)	69,9	71,5	59,6
Sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän edistäminen ja monikeskisen yhteistyön vahvistaminen			
— Hallituksen esitykset kansainvälisistä sopimuksista (kpl)	3	9	4
Kokonaisvaltaisen kehityspolitiikan edistäminen			
— Vahvistetaan naisten ja tyttöjen asemaa (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	88	80	85
Suomen kasvua tukevien taloussuhteiden edistäminen ja suomalaisyritysten osallistumisen edistäminen kansainvälisiin arvoketjuihin ja kauppaan			
— Team Finland -työstä saatu asiakas- ja sidosryhmäpalaute (1—5)	4	4	4

Suomi toimii vuonna 2025 Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) ja Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajana sekä N5-puheenjohtajana.

Sukupuolten tasa-arvo

Suomi edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia läpileikkaavasti ulkopolitiikassaan. Sukupuolten tasa-arvon takaaminen ja edistäminen sekä sukupuoleen perustuvan syrjinnän kieltäminen on myös Suomessa voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin sekä EU-oikeuteen perustuva velvoite.

Naisten osallistuminen ja osallistaminen kriisien ratkaisemiseen on Suomelle tärkeä painopiste. Suomi edistää YK:n päätöslauselman 1325 ”Naiset, rauha ja turvallisuus” toimeenpanoa niin kansallisesti kuin kansainvälisesti YK:ssa, EU:ssa, Etyjissä ja Natossa. Suomi edistää naisten osallistumista sotilaalliseen kriisinhallintaan mm. tukemalla naisrauhanturvaajien koulutusta ja rekrytointia. YK:n tavoitteena on, että rauhanturvaajista 15 % ja sotilastarkkailijoista 25 % olisi naisia vuoteen 2028 mennessä. Suomessa sotilaallisissa kriisinhallintaoperaatioissa palvelevien naisten osuus on vaihdellut viime vuosina 4,7—7,8 prosentin välillä. Tavoitteena on nostaa naisten osallistumista edettäessä

kohti YK-tavoitetta. Suomi pyrkii kasvattamaan naisten osuutta myös siviilikriisinhallinnassa. Suomen siviilikriisinhallinta-asiantuntijoista naisia on noin 40 %.

Suomen rauhanvälitystoiminta edistää osaltaan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (Naiset, rauha ja turvallisuus) toimeenpanoa. Suomen neljännen kansallisen Naiset, rauha ja turvallisuus -toimintaohjelman läpileikkaavia teemoja ovat naisten osallistumisen vahvistaminen, tietopohjaisuuden vahvistaminen, kumppanuuksien vahvistaminen sekä ilmasto- ja ympäristökysymysten linkitys Naiset, rauha ja turvallisuus -agendaan. Rauhanvälitykseen osoitetuilla määrärahoilla edistetään naisten osallistumista rauhanprosesseihin ja tuetaan naisrauhanvälittäjäverkostojen toimintaa.

Suomen kehityspolitiikan yksi painopiste on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien, mukaan lukien seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien, vahvistaminen. Painopiste näkyy mm. Suomen YK- ja kansalaisjärjestöjen rahoituksessa ja maaohjelmissa. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on naisten ja tyttöjen aseman ja oikeuksien vahvistaminen, tuetaan arviolta 334 milj. eurolla kehitysyhteistyömäärärahoista.

Sukupuolinäkökulman vahvistamiseksi kehitysyhteistyössä Suomi tavoittelee vaihteittain EU:n linjauksen mukaisesti sitä, että uusista hankkeista 85 % sisältää sukupuolten välistä tasa-arvoa edistäviä tavoitteita sekä sukupuolten välisen tasa-arvon valtavirtaistamista kaikessa kehitysyhteistyössä. Vuonna 2025 kehitysyhteistyömäärärahoista rahoitettava uusista hankkeista n. 85 % sisältää sukupuolten tasa-arvoa edistäviä tavoitteita.

Kestävä kehitys

Ulkoministeriö toimii YK:n Agenda2030:n kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamiseksi sekä edistää ilmastopimusten toimeenpanoa ja osallistuu kansainväliseen yhteistyöhön, jolla torjutaan ilmastonmuutosta ja edistetään siihen sopeutumista. Kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja tukee osaltaan myös Suomen strategisia taloussuhteita. Suomi nojautuu kehityspolitiikkaan omiin vahvuusalueisiinsa, joissa Suomella on hyvät mahdollisuudet tukea kestävä kehitystä. Ulkoministeriö toimii omassa kehityspolitiikassaan ja EU-vaikuttamisessaan niin, että kehittyvien maiden kestävän kehityksen investointeihin saadaan mukaan yksityistä rahoitusta ja yrityksiä. Myös kauppapolitiikassa tuetaan ratkaisuja ja linjauksia, joilla edistetään kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamista. Ulkoministeriö edistää kestävä kehitystä myös tukemalla vienninedistämisessä vihreään siirtymään ja digitalisaatioon liittyvien ratkaisujen tarjoamista maailmalle. Ulkoministeriö tukee kestävän kehityksen edellytyksiä myös siviilikriisinhallinnan, rauhanrakentamisen ja -välityksen keinoin.

Ulkoministeriön hallinnonalalla edistetään vuoden 2025 talousarvioesityksessä kansainvälisissä sopimuksissa määriteltyjä ilmastotavoitteita yhteensä arviolta noin 225 milj. eurolla. Laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyöllä näitä tavoitteita tuetaan arviolta 28 milj. eurolla. Kehitysyhteistyöhankkeita, joiden osa- tai päätavoitteena on ruokaturva, veden ja energian saatavuus sekä luonnonvarojen kestävä käyttö, tuetaan arviolta 197 milj. eurolla kehitysyhteistyövaroista.

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2024	2025
		varsinainen	esitys
		talousarvio	
24.30.50	<i>Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle</i>		
	— muu valtuus	268,19	268,19
24.30.66	<i>Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— kehitysyhteistyövaltuus	463,91	625,62
	— muu valtuus (Afrikan kehityspankin takuupääoman korotus)	-	510,00
	— muu valtuus (Finnfund erityisriskiluottotappiot)	150,00	150,00
24.30.69	<i>Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)</i>		

	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
— kehitysyhteistyövaltuus	40,00	40,00
— muu valtuus (Finnfund erityisriskiluottotappiot)	20,00	20,00

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2023—2025

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025	
				1000 €	%
01. Ulkoasiainhallinto	292 011	283 372	274 866	-8 506	-3
01. Ulkoasiainhallinnon toimintame- not (siirtomääräraha 2 v)	262 819	256 050	252 866	-3 184	-1
20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiin- teistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)	2 305	1 102	891	-211	-19
(28.) Toimintameno säästö (siirtomäärä- raha 2 v)	—	—	—	—	0
29. Ulkoministeriön hallinnonalan ar- vonlisäveromenot (arviomäärära- ha)	14 387	14 220	15 109	889	6
74. Talonrakennukset (siirtomäärära- ha 3 v)	12 500	12 000	6 000	-6 000	-50
10. Kriisinhallinta	68 144	81 503	79 465	-2 038	-3
20. Suomalaisen kriisinhallintajouk- kojen ylläpitomenot (arviomäärä- raha)	46 396	53 080	53 080	—	0
21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (siirtomääräraha 2 v)	19 248	19 523	17 485	-2 038	-10
66. Rauhanvälitys (siirtomääräraha 2 v)	2 500	3 900	3 900	—	0
87. CMI:n Rauhanrahaston pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	—	5 000	5 000	—	0
30. Kansainvälinen kehitysyhteis- työ	857 278	769 041	673 046	-95 995	-12
50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	—	0	—	—	0
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siir- tomääräraha 3 v)	714 488	628 586	534 055	-94 531	-15
67. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)	3 060	2 904	2 904	—	0
68. Kehitysyhteistyön yhteistoiminta- hankkeet (siirtomääräraha 3 v)	—	—	14 081	14 081	0
69. Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)	—	32 821	47 276	14 455	44
88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottami- nen (siirtomääräraha 3 v)	10 000	35 000	5 000	-30 000	-86

	v. 2023 tilinpäätös 1000 €	v. 2024 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2025 esitys 1000 €	Muutos 2024—2025	
				1000 €	%
89. Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset (siirtomääräraha 3 v)	129 730	69 730	69 730	—	0
90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot	119 336	155 881	174 748	18 867	12
(20.) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	3 000	1 600	—	-1 600	-100
23. Etyj-puheenjohtajuus (siirtomääräraha 2 v)	1 569	2 840	10 081	7 241	255
(50.) Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	2 211	1 321	—	-1 321	-100
51. Hädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	314	45	500	455	1011
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	110 110	149 575	163 667	14 092	9
(87.) Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle (siirtomääräraha 3 v)	300	—	—	—	0
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	1 832	500	500	—	0
Yhteensä	1 336 769	1 289 797	1 202 125	-87 672	-7
Henkilötyövuosien kokonaismäärä ¹⁾	1 427	1 434	1 367		

¹⁾ Hallinnonalalla arvioidaan olevan lisäksi sotilaalliseen kriisinhallintaan palkattua henkilöstöä v. 2025 n. 450 henkilötyövuotta, siviilikriisinhallintaan palkattua henkilöstöä n. 130 asiantuntijaa ja ulkomaanedustuksen toimipisteisiin asemamaasta palkattua henkilöstöä n. 900 henkilöä. Etyj-puheenjohtajuuden hoitamiseen voidaan palkata enintään 20 henkilötyövuotta vastaava määrä määräaikaista lisähenkilöstöä.

01. Ulkoasiainhallinto

Selvitysosa: Ulkoasiainhallinto palvelee koko valtionhallintoa, kansalaisia, yrityksiä, järjestöjä, mediaa ja muita yhteistyökumppaneita. Ulkoasiainhallinto edistää Suomen ja suomalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia Suomen rajojen ulkopuolella. Ulkoministeriö huolehtii Suomen elintärkeistä, kansainvälisistä yhteyksistä ja lakisäteisistä konsulipalveluista ulkomailla tapahtuvissa avustustapauksissa sekä kriisitilanteissa. Ministeriön maahantulopalveluilla edistetään työperäistä ja estetään laitonta maahanmuuttoa. Ulkoministeriö edistää suomalaisyritysten vientiä sekä kansainvälistymistä, ja siten Suomen sekä suomalaisten hyvinvointia. Ulkoministeriö parantaa yrityspalveluja oman kehityshankkeen ja Team Finland -uudistuksen kautta.

Ulkoasiainhallinnon toiminta nojaa kattavaan edustustoverkkoon. Edustustoverkkoa tarkastellaan pitkällä aikavälillä suunnitelmallisesti. Muuttuva ympäristö vaatii ulkoasiainhallinnolta ennakointia, seurantaa, analyysiä, vaikuttamista strategisen viestinnän kautta sekä joustavaa resurssien käyttöä. Ulkoasiainhallinnon keskeiset vaikuttamisen välineet ovat tehokas kahden- ja monenvälinen diplomatia eri tasoilla sekä tavoitteellinen ja tuloksellinen viestintä. Ulkoasiainhallinto hyödyntää toiminnassaan enenevästi digitaalisia ratkaisuja.

Toiminnalliset tulostavoitteet

	2023 toteutuma	2024 arvio	2025 arvio
Työperäisen maahanmuuton lupaprosessit			
— Edustustoissa vireytettyjen työntekijän oleskelulupahakemusten (TTOL) määrä ¹⁾	12 000	13 400	14 400
Kriisivalmius			
— Tilannekuvatoiminnan aloittaminen tilanneorganisaation käynnistämistä koskevasta päätöksestä (aloitusaika enintään, h)	1	1	1
Vientivalvonta			
— Vientilupien käsittelyaika enintään 15 pv (osuus lupahakemuksista, %)	80	80	80
— Vientivalvontaa koskevat tiedustelut (vastausaika enintään, pv)	14	14	14
Pakotteiden hoito			
— Yritys-, kansalais- ja viranomaistiedustelut (vastausaika enintään, pv)	95	28	28
— Poikkeuslupia koskevat päätösesitykset/lisätietopyynnöt (käsittelyaika enintään, pv)	168	42	42

¹⁾ hakemusten laskentatapa yhtenäistetty Migrin kanssa

Henkisten voimavarojen hallinta ja kehittäminen

	2023 toteutuma	2024 ennakoitu	2025 tavoite
Henkilötyövuodet	2 258	2 334	2 267
— Ulkoministeriö	841	834	790
— Ulkomaanedustus	586	600	577
— Paikallisesti palkatut	864	900	900
Työtyytyväisyysindeksi	3,8	3,7	3,8
Eläköitymisikä	66	66	66
Sairauspoissaolot, pv/htv	4,8	5,0	5,0

01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 252 866 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Suomeen suuntautuvien ministerivierailujen menojen ja niihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

Selvitysosa:

Ulkoasiainhallinnon toimintamenot vuonna 2025 (euroa)

Ministeriö	79 905 000
Toimintamenot	11 700 000
Henkilöstömenot	68 205 000
Edustustot, 89 toimipistettä¹⁾	151 819 000

Toimintamenot ²⁾	72 000 000
Henkilöstömenot	79 819 000
Hallinnonalan toimialavastaavat menot	21 142 000
Yhteensä	252 866 000

¹⁾ Toimipisteiden lukumäärä alueittain: Eurooppa 29, Itä 4, Aasia ja Amerikka 28, Afrikka ja Lähi-itä 21 ja pysyvät edustustot 7 toimipistettä. Väliaikaisesti on suljettu kaksi toimipistettä.

²⁾ Lisäksi kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenoihin arvioidaan käytettävän momenttien 24.30.66 ja 24.30.69 määrärahoja yhteensä 12 000 000 euroa.

Edustustojen henkilöstömenoissa on esitetty lähetetyn henkilökunnan peruspalkkojen lisäksi seuraavat ulkomaan edustautumisen korvaukset: paikallis-, puoliso- ja lapsikorvaus, olosuhdekorvaus, lasten koulutus- ja päivähoitokorvaukset, hautajais-, kotiloma- ja tapaamismatkat, varustaumiskorvaus sekä muuttokorvaus. Paikalta palkatun henkilöstön henkilöstömenot sisältyvät edustustojen toimintamenoihin.

Hallinnonalan yhteisillä menoilla katetaan vuoden mittaan mm. tieto- ja kiinteistöhallinnon sekä turvallisuuden ja koulutuksen menoja sekä ministeriössä että edustustoissa.

Hallinnonalan julkisoikeudellisista suoritteista saamat tulot kertyvät pääasiassa edustustoista saatavista passi- ja oleskelulupatuloista ja ne esitetään osana edustustojen nettobudjetoituja toimintamenoja.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Bruttomenot	292 041	272 648	274 707
Bruttotulot	19 860	16 573	21 801
Nettomenot	272 091	256 050	252 866
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	55 431		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	46 159		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma, julkisoikeudelliset suoritteet (1 000 euroa)

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	11 102	10 813	15 600
— suoritteiden myyntituotot mom. 12.24.99 (viisumien käsittelymaksut)	6 833	9 972	9 000
Tuotot yhteensä	17 935	20 785	24 600
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	8 817	9 508	9 399
— osuus yhteiskustannuksista	30 862	33 568	31 992
Kustannukset yhteensä	39 679	43 076	41 391

	2023 toteutuma	2024 varsinainen talousarvio	2025 esitys
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-21 744	-22 291	-16 791
Kustannusvastaavuus, %	45	48	59

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon nettobudjetoitavina tuloina ulkoasiainhallinnon suoritteiden maksuista annetun asetuksen (377/2014) mukaiset tulot sekä edustustojen pankkitilien korkotulot. Vuodesta 2015 lähtien viisumien käsittelymaksut on bruttobudjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahasta käytetään arviolta 110 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elintarvikeviennin erityisasiantuntija Suomen Soulin-suurlähetystössä (siirto momentille 30.20.47)	-21
Erityisasiantuntija IAEA-hallintoneuvostokaudelle Suomen Wienin suurlähetystöön (siirto momentille 32.01.01)	-79
EU-rahoituksen erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momentilta 24.30.66)	290
Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) puheenjohtajan suomalaisen erityisedustajan (Special Representative of the OSCE Chairperson-in-Office in Ukraine and in the Trilateral Contact Group) palkkaus- ja muut menot (siirto momentilta 24.10.21)	38
EU-tason yhteensopivat tietojärjestelmät (EU Interoperability)	-1 300
Investointisuojaopimuskiista	2 674
Kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten ja hankinnat ja investoinnit -erityisasiantuntija Suomen Washingtonin-suurlähetystössä (siirto momentille 24.30.66)	-150
Kansainvälisten vesiasioiden koordinaattori (siirto momenteilta 30.40.21, 33.01.01, 35.01.01)	-47
Kehitysyhteistyö- ja Team Finland -asiantuntijat Suomen Kiovan suurlähetystössä (siirto momentilta 24.30.69)	390
Liikenne- ja viestintäsektorin erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa Natossa (siirto momentilta 31.01.02)	239
Ministereiden, heidän valtiosihteeireidensä ja erityisavustajiensa sihteeireiden palkkamenot (siirto momentille 23.01.02)	-2
Opetusalan erityisasiantuntija Suomen Lontoon-suurlähetystössä (siirto momentille 29.40.20)	-31
Opetussektorin erityisasiantuntija Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentilta 24.30.69)	16
Pakote- ja vientivalvontatehtävät (5 htv)	-495
Puolustussektorin erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momentille 27.01.01)	-131
Puolustussektorin erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa Natossa (siirto momentilta 27.01.01)	214
Puolustussektorin kansallisten asiantuntijoiden (VNC) palkkaus- ja muut menot (siirto momentilta 27.01.01)	154
Team Finland -asiantuntija (Ukraina); siirto momentilta 24.30.69)	39
Ulkoasiainhallinnon lisäresursointi Suomen Nato-jäsenyyden johdosta	-200
Ulkomaanedustustojen tietoliikenteen varayhteysratkaisun uudistaminen	-300
Ulkoministeriön arkistojen järjestäminen (siirto momentilta 23.01.01)	85
Valtiovarainministeriön hallinnonalan erityisasiantuntija Suomen suurlähetystössä Washingtonissa (siirto momentille 28.01.01)	-15

Ympäristöalan erityisasiantuntijat Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momentilta 35.01.01)	34
Palkkausten tarkistukset	414
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	-5 000
Yhteensä	-3 184

2025 talousarvio	252 866 000
2024 talousarvio	256 050 000
2023 tilinpäätös	262 819 000

20. Tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 891 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen ylläpitomenojen maksamiseen
- 2) ulkomailla sijaitsevien tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöjen investointimenojen maksamiseen rakennus- ja korjaushankkeissa.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkomailla sijaitsevat valtion omistamat tiede- ja kulttuuri-instituuttikiinteistöt ovat Villa Lante ja asunto Roomassa, Suomen Ranskan instituutti Pariisissa, Pohjoismaiden paviljonki (kolmasosa) ja Suomen Aalto-paviljonki Venetsian biennaalialueella sekä Suomen Ateenan instituutti asuntoloineen. Kiinteistöt on vuokrattu suomalaisille tiede- ja kulttuurisäätiöille niiden toimintaan ulkomailla.

Instituuttikiinteistöistä saatavat vuokratulot on budjetoitu momentille 12.24.20.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kiinteistöjen vuokratarkistukset	9
Villa Lanten peruskorjaus; ylläpitomenojen alentuminen	-220
Yhteensä	-211

2025 talousarvio	891 000
2024 talousarvio	1 102 000
2023 tilinpäätös	2 305 000

(28.) Toimintamenoäästö (siirtomääräraha 2 v)

29. Ulkoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 109 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Arvonlisäverolain mukaan ministeriöiden kehitysyhteistyötä varten kotimaasta ostamat palvelut ovat arvonlisäverollisia. Jotta arvonlisäverolla ei rasiteta Suomen kehitysyhteistyötä, arvonlisäveromenot budjetoidaan erikseen.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yleisen arvonlisäverokannan nousu	889
Yhteensä	889

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	15 109 000
2024 talousarvio	14 220 000
2023 tilinpäätös	14 386 590

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeiden menojen maksamiseen
- 2) valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Ulkoministeriön investointisuunnitelma sisältää noin 20 ulkoministeriön omistaman tai vuokraaman kiinteistön perusparannus- tai korjaushanketta v. 2025.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Rakennus- ja korjaushankkeiden vähentäminen (Lisätoimet 2024)	-2 000
Suomen erityisedustuston Natossa muutto Naton päämajaan; tilakustannukset	-4 000
Yhteensä	-6 000

2025 talousarvio	6 000 000
2024 talousarvio	12 000 000
2023 tilinpäätös	12 500 000

10. Kriisinhallinta

Selvitysosa: Suomi osallistuu aktiivisesti Etyjin, EU:n, Naton ja YK:n sotilaalliseen ja siviilikriisinhallintaan. Työssä otetaan huomioon myös kriisinhallinnan parlamentaarisen komitean antamat yli hallituskausien ulottuvat suositukset kriisinhallinnan kehittämiseksi. Nopeat muutokset Euroopan turvallisuustilanteessa edellyttävät varautumisesta muutoksiin myös kriisinhallinnan osalta. Suomelle on jatkossakin tärkeää taata riittävä osallistumistaso sekä soti-

laallisessa että siviilikriisinhallinnassa. Osallistumalla kansainväliseen sotilaalliseen kriisinhallintaan vahvistetaan kansallista puolustuskykyämme ja valmiuksiamme.

Suomi osallistuu tällä hetkellä yhteentoista sotilaalliseen kriisinhallintaoperaatioon. Sotilaallisiin kriisinhallintatehtäviin palkattua henkilöstöä arvioidaan vuonna 2025 olevan noin 450 sotilasta. Osallistuminen YK:n UNIFIL-operaatioon Libanonissa on Suomen suurin joukkokokonaisuus noin 200 sotilaalla. Muita suuria joukkokokonaisuuksia on Irakissa ja Kosovossa. Suomi osallistuu lisäksi merkittävällä panoksella koulutustuen antamiseen Ukrainan asevoimille EUMAM Ukraine koulutusoperaation kautta. Suomi osallistuu operaatioihin myös Välimeren alueella ja Afrikassa, Malissa, Somaliassa ja Mosambikissa. Lisäksi Suomi osallistuu kansainvälisiin siviilikriisinhallintatehtäviin noin 130 asiantuntijalla. Siviilikriisinhallinnassa suurimmat yksittäiset osallistumiset ovat Ukrainassa, Etelä-Sudanissa, Georgiassa ja Somaliassa.

Suomi jatkaa valtiollisen rauhanvälitystoiminnan kehittämistä. Ulkoministeriön rauhanvälitystoiminta keskittyy erityisesti Länsi-Balkaniin, Lähi-idän alueelle ja Afrikan sarveen. Tavoitteena on edistää naisten ja nuorten merkityksellistä osallistumista rauhanprosesseihin, ja tukea naisrauhanvälittäjäverkostoille jatketaan. Tuki uskonnollisten ja perinteisten vaikuttajien verkostolle on tärkeä osa rauhanvälitystoimintaa. Painopisteenä on myös vesidiplomatia, jota on kehitetty järjestelmällisesti, ja kansainvälinen kysyntä Suomen osaamiselle on kasvanut merkittävästi.

20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 53 080 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonaparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapa-turvavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 3) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavasta tuesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 4) kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden taloudellisesta tukemisesta aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen
- 5) kansallisen kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) yhdessä momentin 27.30.20 määrärahan kanssa enintään 450 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkausmenoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	EU:n taisteluosastojen koulutus- ja valmiusmenot	190 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	6 223 000
05.	Yhteiset menot	6 279 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansallisesta kriisinhallinnan veteraanikortista aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin	179 000

	kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	1 554 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	20 430 000
18.	Irakin koulutusoperaation menot	9 092 000
23.	Naton Irakin koulutusoperaation menot	759 000
24.	EUNAVFOR MED, Irini-operaation menot	1 685 000
25.	EUTM/Mosambikin koulutusoperaation menot	768 000
26.	EUMAM/Ukrainan koulutusoperaation menot	5 365 000
27.	EUNAVFOR ASPIDES -operaation menot	112 000
28.	Prosperity Guardian -operaation menot	44 000
29.	YK:n rauhanturvaamisen hankkeet	400 000
Yhteensä		53 080 000

Selvitysosa: Operaatioiden määrärahat on mitoitettu Suomen kriisinhallintajoukkojen vahvuuksien ja tehtävävaatimusten mukaisesti ottaen huomioon ne kriisinhallintaoperaatiot, joihin Suomi suunnittelee osallistuvansa v. 2025.

Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot budjetoidaan puolustusministeriön pääluokkaan momentille 27.30.20.

YK:n maksamat palkkausmenekorvaukset on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 53 080 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 400 000 euroa. Pääosa momentin määrärahoista siirretään puolustusvoimien käyttöön.

2025 talousarvio	53 080 000
2024 talousarvio	53 080 000
2023 tilinpäätös	46 395 834

21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 17 485 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien menojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen
- 2) vaalitarkkailijatoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen
- 4) siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen
- 5) siviilikriisinhallintaa tukevien hankkeiden valtionavustuksiin
- 6) enintään 140 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimitettyjen virkamiesten, palkkausmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Siviilikriisinhallinta	17 185 000
02.	Vaalitarkkailijat	300 000
Yhteensä		17 485 000

Selvitysosa: Suomi on osallistunut siviilikriisinhallintaan viime vuosina 100—150 asiantuntijan vuotuisella vahvuudella. Määrärahatasolla Suomi pystyy lähettämään operaatioihin n. 130 asiantuntijaa.

Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet budjetoidaan sisäministeriön pääluokkaan momentille 26.01.04.

Järjestöiltä saatavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 16 485 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 1 000 000 euroa.

Momentilta myönnettäviin valtionavustuksiin sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) puheenjohtajan suomalaisen erityisedustajan (Special Representative of the OSCE Chairperson-in-Office in Ukraine and in the Trilateral Contact Group) palkkaus- ja muut menot (siirto momentille 24.01.01)	-38
Toimintamenoosäätö (Lisätoimet 2024)	-2 000
Yhteensä	-2 038

2025 talousarvio	17 485 000
2024 talousarvio	19 523 000
2023 tilinpäätös	19 248 000

66. Rauhanvälitys (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- sellaisen rauhanvälittämistoiminnan menoihin ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu
- rauhanvälitystä tukeviin kahdenvälisiin ja monenkeskisiin hankkeisiin
- kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- rauhanvälittämistä tukevien hankkeiden valtionavustuksiin
- rauhanvälitystoimintaan liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Rauhavälitys on osa kokonaisvaltaista kriisinhallintaa. Suomen tavoitteena on edistää rauhavälitystä aktiivisesti ja johdonmukaisesti. Suomi tukee rauhavälitykseen liittyviä vuoropuheluprosesseja, edistää käynnissä olevien konfliktien ratkaisua sekä vahvistaa rauhavälitystoimintaa ja rauhavälityskapasiteettia niin kansallisesti kuin kansainvälisestikin.

Määrärahaa käytetään noin 75 % osalta julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 390 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 3 510 000 euroa.

2025 talousarvio	3 900 000
2024 talousarvio	3 900 000
2023 tilinpäätös	2 500 000

87. CMI:n Rauhanrahaston pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää CMI — Martti Ahtisaari Peace Foundation -järjestön perustaman Rauhanrahaston pääomasijoitusten maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha on tarkoitettu käyttämään CMI:n Rauhanrahaston pääomittamiseen, pohjautuen Suomen itsenäisyyden juhlarahaston lahjoituspäätökseen yhteensä 10 000 000 euroa, josta 5 000 000 euroa vuonna 2025.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	5 000 000
2024 talousarvio	5 000 000

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

Selvitysosa: Kehityspolitiikan painopisteitä ovat naisten ja tyttöjen aseman, itsemääräämisoikeuden sekä seksuaali- ja lisääntymisterveyden vahvistaminen, joka on keskeistä myös väestönkasvun hillinnässä, sekä koulutus ja ilmastotoimet. Suomi ajaa tavoitteitaan myös EU:n kehityspolitiikassa, kansainvälisissä kehitysrahoituslaitoksissa ja YK-järjestöissä. Suomi edistää tehokkaasti suomalaisten yritysten osallistumista EU:n Global Gateway -aloitteen puitteissa rahoitettaviin investointihankkeisiin.

Suomalaisten yritysten toimintamahdollisuuksia kehitysmaissa sekä yritysten edellytyksiä hakea rahoitusta YK:lta, EU:lta ja kehitysrahoituslaitoksilta edistetään ja lisätään suomalaisten yritysten hyödyntämistä kehitysyhteistyössä ja kehityssijoituksissa. Painotetaan kehityspoliittisia finanssisijoituksia, joilla edistetään pääomien kohdistumista yritystoimintaan. Kehitysrahoituksen eri muodot täydentävät toisiaan. Tuloksellisen kehityspolitiikan saavuttamiseksi tarvitaan sekä lahjamuotoista että laina- ja sijoitusmuotoista kehitysrahoitusta.

Kehittyvissä maissa edistetään suomalaista osaamista hyödyntävää kestävää metsätaloutta ja metsityshankkeita sekä muita hankkeita, jotka parantavat paikallisia elinoloja ja kasvattavat globaalia hiilinielua.

Suomi jatkaa humanitaarisen avun antamista painottaen kaikkein haavoittuvimpien auttamista. Tavoitteena on myös edistää ja kasvattaa suomalaista rauhavälitysoosaamista myös yhteistyössä yksityisen ja kolmannen sektorin kanssa.

Ukraina on hallituskaudella Suomen suurin kehitysyhteistyön kohde. Tuki Ukraina -momentille ohjataan yhteensä 47 miljoonaa euroa vuonna 2025. Momentille on tehty kehyspäätöksen mukainen 10,1 miljoonan euron vähennys

valtiovarainministeriön pääluokkaan Ukraina kohdistuvaan Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankki tukea varten. Kaikessa tuessa otetaan huomioon oikeusvaltiorakenteiden vahvistaminen sekä korruptiontorjunta.

Suomen kehitysyhteistyö ehdollistetaan omien kansalaisten vastaanottamiselle ja kansainvälisen sääntöperusteisen järjestyksen tukemiselle. Palautuspolitiikka ja takaisinottojen sujuminen huomioidaan osana Suomen kokonaisvaltaista kumppanuutta kolmansissa maissa ja sitä koskevassa kannanmuodostuksessa ja päätöksenteossa. Hallitus edistää rakentavasti EU:n kehitys- ja kauppapolitiikan sekä ulkosuhteiden hyödyntämistä kolmansien maiden kansalaisten palautussopimusten syntymisen edistämiseksi. Suomi ei jaa kehitysapua hallinnoille tai toimijoille, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa. Kehitysyhteistyövarojen käyttöä valvotaan tehokkaasti. Mikäli väärinkäytöksiä havaitaan, tämä johtaa tuen leikkaamiseen tai lakkauttamiseen ja mahdollisuuksien mukaan takaisinperintään.

Osana talouden tasapainottamistoimia ulkoministeriön hallinnoimaan varsinaisen kehitysyhteistyön määrärahaan tehdään vuonna 2025 yhteensä 95 miljoonan euron lisäinen sopeutus. Varsinaisen kehitysyhteistyön taso vuonna 2025 on noin 534 miljoonaa euroa. Lisäksi jatketaan kehittyvien maiden tukemista laina- ja sijoitusmuotoisella kehitysyhteistyörahoituksella noin 70 miljoonalla eurolla. Arvion mukaan valtio kohdistaa kehitysyhteistyöhön, mukaan lukien eri ministeriöiden laskennalliset osuudet, yhteensä 1,064 miljardia euroa, mikä vastaa noin 0,36 % bruttokansantulosta.

Toiminnallinen tuloksellisuus

Jatketaan kehitysyhteistyön tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden vahvistamista tulosohjauksen avulla. Edistetään tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa, riskienhallintaa, tulosten ja vaikutusten mittaamista, raportointia ja arviointia.

Kehitysyhteistyölle annettujen tavoitteiden mukaiset tunnusluvut

	2023 toteuma	2024 ennakoitu	2025 tavoite
Edistetään ilmastotoimia, erityisesti kestävä metsätaloutta ja metsitystä (milj. euroa)	216	330	225
Tuetaan tasa-arvoista ja laadukasta koulutusta (milj. euroa)	77	67	54
Suomalaisten kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön tuki (milj. euroa)	89	88	98
Humanitaarinen apu ml. Ukraina (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	21	16	15
Kehittyvien maiden kanssa tehtävässä yhteistyössä tuetaan toimivaa demokratiaa, oikeusvaltiota, ihmisoikeuksia ja elinvoimaista kansalaisyhteiskuntaa (osuus kehitysyhteistyöstä, %)	50	50	49

Julkisen kehitysavun määrärahat ja maksatukset (milj. euroa) sekä maksatusten %-osuus BKTL:sta

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023 ¹⁾	2024
Määrärahat yhteensä	881,2	886,3	988,7	1 082,3	1 257,0	1 274,7	1 177,4	1 208,9
Maksatukset	961,4	832,8	1 010,1	1 121,4	1 218,9	1 535,9	1 452,2	
%-osuus BKTL:sta	0,43	0,36	0,42	0,46	0,48	0,57	0,52	

¹⁾ Maksatukset ja BKTL-osuus ovat ennakkotietoja.

Suomen julkinen kehitysyhteistyö sisältää varsinaisen kehitysyhteistyömomentin ja laina- ja sijoitusmuotoisen momentin lisäksi muita kehitysyhteistyöksi raportoitavia eriä eri ministeriöiden hallinnonaloilta. Merkittävimpinä erinä valtiovarainministeriön EU-jäsenmaksun velvoittavat rahoitusosuudet sekä useamman ministeriön alaiset pakolaiskujen kehitysyhteistyökelpoiset osuudet.

Valtion kehitysyhteistyöksi laskettavat menot vuonna 2025 hallinnonaloittain (1 000 euroa), arvio

Ulkoministeriön hallinnonalalla momentilla 24.30.66	532 547
Ulkoministeriön hallinnonalan muilla momenteilla	205 451
Sisäministeriön hallinnonalalla	20 727
Valtiovarainministeriön hallinnonalalla	235 016
Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla	5 721
Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalalla	295
Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla	1 683
Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalalla	58 909
Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön hallinnonalalla	3 235
Ympäristöministeriön hallinnonalalla	465
Yhteensä	1 064 049

50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Valtioneuvosto voi Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentin ja 3 a ja b §:n nojalla antaa määrämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalennuksia ja valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia saa antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään aiemmat tehdyt sitoumukset mukaan lukien 168 188 000 euroa ja nostettujen muiden kuin euromääräisten lainojen yhteinen pääoma enintään 100 000 000 euroa.

2025 talousarvio —
2024 talousarvio —
2023 talousarvio —

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 534 055 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kehitysyhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen.
- 2) kehitysyhteistyöhallintoon liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, ja kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen.
- 3) Finnfundin toteuttaman erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen enintään 10 % Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettujen sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteisen pääomamäärän vasta-arvosta enintään 150 000 000 euroa. Vuonna 2025 Finnfundin toteuttamaan erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen määrärahaa saa käyttää 1 508 000 euroa.
- 4) Business Finlandin hallinnoimaan Developing Markets Platform -alustan kehitysinnovaatioiden rahoittamiseen Suomessa toimiville yrityksille ja muille yhteisöille valtioneuvoston tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toiminnan rahoitusta koskevan asetuksen (1444/2014) ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1407/2013) mukaisesti. Määrärahaa saa osana Developing Markets Platform -alustaa käyttää myös Suomessa toimi-

vien julkista tutkimusta tai tiedon levittämistä harjoittavien valtion tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja vastaavien tutkimus- ja tiedonlevittämisorganisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin.

5) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten tai näitä vastaavien organisaatioiden rahoittamiseen niissä toimivien asiantuntijoiden menojen maksamiseksi.

7) humanitaariseen apuun, johon tarkoitettuja määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen vain poikkeuksellisen laajan humanitaarisen kriisin niin edellyttäessä valtioneuvoston päätöksellä kyseisen maan avunpyyntöön pohjautuen.

Momentin määrärahoista veloitetaan myös valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annettussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on hankkeen toteuttamisen kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonnäisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonnäisäveromomentilta 24.01.29.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	193 463 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ¹⁾	112 310 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	22 000 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	35 962 000
5.	Humanitaarinen apu	55 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu- ja tukitoiminnot	4 770 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	1 600 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle	97 950 000
9.	Korkotuki-instrumentti	11 000 000
Yhteensä		534 055 000

¹⁾ Sisältää Finnfundin erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen 1 508 000 euroa.

Valtuus

Vuoden 2025 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2024 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 625 623 000 euroa.

Vuonna 2025 saa sitoutua Afrikan kehityspankin takuupääoman korotukseen yhteensä 510 000 000 eurolla.

Finnfundille voidaan antaa Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuja sitoumuksia erityisriskirahoitukseen liittyvien tappioiden korvaamisesta valtioneuvoston muutoin määräämin ehdoin siten, että sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 150 000 000 euroa.

Selvitysosa:

Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	125 623 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	102 090 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	-
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	32 610 000
5.	Humanitaarinen apu	24 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot	3 300 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle	320 000 000
9.	Korkotuki-instrumentti	18 000 000
Yhteensä		625 623 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (1 000 euroa)

	2025	2026	2027	2028	2029—	Yhteensä vuodesta 2025 lähtien
Ennen vuotta 2025 tehdyt sitoumukset	403 329	264 161	267 233	231 439	469 344	1 232 177
Vuoden 2025 sitoumukset		147 060	149 898	145 015	183 650	625 623
Menot yhteensä	403 329	411 221	417 131	376 454	652 994	1 857 800

Momentilta rahoitettavat erät tilastoidaan ja raportoidaan kokonaisuudessaan Suomen julkisena kehitysapuna (Official Development Assistance, ODA) taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestölle (OECD).

1. Monenkeskinen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 193 463 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2025 jälkeisille vuosille yhteensä 125 623 000 euroa.

Merkittävä osa määrärahoista käytetään Suomen maksuosuuksiin Maailmanpankin ja alueellisten kehitysrahoituslaitosten lisärahoituksissa. Toinen kanava ovat yleisavustukset YK:lle. Käyttösuunnitelmakohdalta voidaan rahoittaa myös mainittujen toimijoiden kanssa tehtävää maailmanlaajuista teemakohtaista kehitysyhteistyötä sekä niiden jäsenmaksuja ja kumppanuusohjelmia.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan mm. Maailmanpankkiryhmää, YK:n väestörahoitusta (UNFPA), Afrikan kehityspankkiryhmää, YK:n lastenrahastoa (UNICEF) ja YK:n tasa-arvojärjestöä (UN Women).

Suomen kehitysyhteistyö tärkeimpien monenkeskisten toimijoiden kanssa perustuu vaikuttamistavoitteisiin, joita on laadittu kehitysyhteistyön tulohajautuksen puitteiksi. Tärkeimmillä Suomen tukemilla monenkeskisillä toimijoilla on käytössään tulosperustainen toimintamalli.

2. Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 112 310 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2025 jälkeisille vuosille yhteensä 102 090 000 euroa.

Määrärahojen kohdentamisen perustana ovat vuonna 2025 päättyvät maaohjelmat, jotka määrittävät yhteistyötä kumppanien kanssa. Suomi tekee kahdenvälistä yhteistyötä seuraavien kumppanimaiden kanssa: Etiopia, Tansania, Somalia ja Nepal. Suomi tukee ohjelmia tai hankkeita myös seuraavilla alueilla: Lähi-itä ja Palestiinalaisalue, eräät alueelliset ja maakohtaiset hankkeet Afrikassa ja Aasiassa. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kumppanimaiden sektoriohjelmien yhteisrahastoja tai hankemuotoista tukea kumppanimaiden hallituksille, kehitysrahoituslaitosten ja

YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille ja kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, yliopistoille ja säätiöille. Määrärahaa voidaan hankkia asiantuntijapalveluita ohjelmien suunnitteluun, toteutukseen ja arviointiin. Määrärahaa voidaan ohjata myös Suomen linjauksen mukaiseen humanitaariseen apuun toiminnan kannalta merkittävien maiden tai alueiden pitkittyneiden kriisien tai äkillisten kriisien ja katastrofien hoitamiseen sekä näiden kriisien ja katastrofien ennaltaehkäisyyn tai niistä toipumiseen.

Määrärahoja käytetään myös edustustoissa paikallisen yhteistyön hankkeisiin sekä kehitysyhteistyöedustustojen turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja maaohjelmamekanismin kautta.

3. Euroopan kehitysrahasto

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 22 000 000 euroa.

Euroopan kehitysrahastosta (EKR) rahoitetaan Cotonoun sopimukseen perustuvaa EU:n sekä Afrikan, Karibian ja Tyynenmeren maiden (AKT-maat) välistä kehitysyhteistyötä. Tuki kohdennetaan Eurooppalaisen kehityspoliittisen konsensuksen ja Cotonou-kumppanuussopimuksen linjausten mukaisesti Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen neljännessä osassa tarkoitettujen merentakaisen maiden ja alueiden kanssa tehtävään yhteistyöhön.

Osaa varoista hallinnoi Euroopan investointipankki (EIB). Suomi toimii sisäisen rahoitussopimuksen mukaisesti EIB:n kautta takaajana AKT-maille myönnettävissä lainoissa. EKR-osuuden maksukaton lisäksi varaudutaan mahdollisiin lainatakausmaksuihin.

4. Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 35 962 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2025 jälkeisille vuosille yhteensä 32 610 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysinnovaatio- ja liikekumppanuusohjelmia, humanitaarista miinanraivausta sekä YK:n alaisten järjestöjen, ohjelmien ja rahastojen ja kehitysrahoituslaitosten sekä muiden monenkeskisten järjestöjen muita kuin tiettyyn maahan tai alueeseen liittyviä temaattisia hankkeita sekä kansainvälisten järjestöjen asiantuntijaohjelmia ja näihin liittyviä rekrytointikuluja.

Käyttösuunnitelmakohdalta myönnetään tukea korkeakouluohjelmiin sekä valtionavustuksia kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGO:t).

5. Humanitaarinen apu

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 55 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2025 jälkeisille vuosille yhteensä 24 000 000 euroa.

Humanitaarinen apu ohjataan YK-järjestöjen, kansainvälisen Punaisen Ristin ja puolikuun liikkeen kautta.

Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan yleisavustukset keskeisille kansainvälisille humanitaarisille järjestöille, joita ovat mm. YK:n pakolaisjärjestö (UNHCR), YK:n Palestiinan pakolaisten avustusjärjestö (UNRWA), YK:n humanitaarisen avun koordinaatioyksikkö (OCHA), YK:n keskitetty hätäapurahasto (CERF) ja YK:n kansainvälinen strategia tuhojen vähentämiseksi (UNISDR). Määrärahasta rahoitetaan myös Punaisen Ristin Kansainvälistä Komiteaa (ICRC). Yleisavustusten lisäksi käyttösuunnitelmakohdalta tuetaan maakohtaisia ja alueellisia avustuseraatioita.

Humanitaarisen avun tuloksellisuutta seurataan avustusjärjestöjen omien tuloksellisuutta arvioivien tunnuslukujen sekä vaikuttamissuunnitelmien avulla.

6. Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 4 770 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2025 jälkeisille vuosille yhteensä 3 300 000 euroa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa käytetään mm. kehitysyhteistyön tietojärjestelmien ja muun kehitysyhteistyöhallinnon kehittämiseen sekä sitä tukevien asiantuntijapalvelujen hankkimiseen, kehitysyhteistyön henkilöstön koulutukseen, kehitysviestintään ja kehityskasvatukseen, kehityspoliittiseen suunnittelu- ja tutkimustoimintaan sekä asianajokuluihin ja asian selvittämisestä aiheutuviin muihin kuluihin väärinkäyttöepäilytapauksissa.

Käyttösuunnitelmakohdan määrärahoja käytetään myös vapaaehtoisrahoituksena OECD:n kehitysapukomitean ja tilastokomitean alaiseen työhön, kansainvälisen kehitysyhteistyön avoimuutta ja korruption vastaista työtä sekä Suomen Akatemian hallinnoimaan kehitystutkimukseen sekä toimialakohtaista kehittämistä tukeviin hankkeisiin.

7. Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 1 600 000 euroa.

Evaluointitoiminnan tavoitteena on tietoperustainen päätöksenteko. Kehitysyhteistyön evaluointitoimi on järjestelmällistä ja kattaa kaikki kehitysyhteistyömuodot ja rahoituskanavat. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan kehitysyhteistyötä koskevat keskitetyt evaluoinnit ja tuetaan evaluointitoiminnan kehittämistä ja evaluointiedon hyödyntämistä ulkoministeriössä ja sen yhteistyökumppanien parissa.

Sisäinen tarkastus arvioi ja antaa suosituksia sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan edelleen kehittämiseksi kehitysyhteistyössä.

8. Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle ja kehitysyhteistyötiedotukselle

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 97 950 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2025 jälkeisille vuosille yhteensä 320 000 000 euroa.

Kansalaisjärjestöjen kautta kanavoitavalla avulla vahvistetaan kehittyvien maiden elinvoimaista, moniarvoisuuteen ja oikeusperustaisuuteen pohjautuvaa ja aktiivista kansalaisuutta edistävää yhteiskuntaa. Tukea myönnetään hankkeisiin, jotka täyttävät asetetut laatukriteerit ja edistävät Suomen kehityspoliittisten tavoitteiden toteutumista.

Merkittävin osa määrärahoista kohdennetaan suomalaisten järjestöjen kautta ohjelmatukena. Käyttösuunnitelmakohdalta rahoitetaan myös muiden suomalaisten kansalaisjärjestöjen hankkeita. Käyttösuunnitelmakohdan määrärahaa voidaan käyttää myös kansalaisjärjestöjen Suomessa tapahtuvaan kehitysviestintään ja globaalikasvatukseen. Lisäksi tukea myönnetään kansainvälisille kansalaisjärjestöille (INGOt) ja EU-rahoitteisten hankkeiden kansallisiin osuuksiin.

Ohjelmaturkijärjestöille tehtävistä myönnoistä osa rahoituksesta kohdennetaan Euroopan komission pelastuspalvelun ja humanitaarisen avun pääosaston myöntämän erityisstatuksen omaavien järjestön humanitaariseen työhön ja muun myönnetyn rahoituksen osalta avustuksen saaja voi myöhemmin kumppanimaiden tai -alueiden kohdatessa äkillisen kriisin tai katastrofin esittää käyttötarkoituksen muutosta humanitaariseen apuun.

Käyttösuunnitelmakohdalta myönnettävien valtionavustusten hakijoille asetetaan valtionavustuslain mukainen vaatimus omarahoitusosuudesta.

9. Korkotuki-instrumentti

Käyttökohteeseen ehdotetaan määrärahoja 11 000 000 euroa sekä uusia myöntö- ja sopimusvaltuuksia vuoden 2025 jälkeisille vuosille yhteensä 18 000 000 euroa.

Määrärahat kohdennetaan tukemaan kehittyvien maiden taloudellista ja sosiaalista kehitystä OECD:n vientiluottoja ja korkotukiluottoja koskevan niin sanotun konsensussopimuksen mukaisesti. Kehittyviin maihin myönnettävistä korkotukiluotoista on säädetty laissa kehitysmaihin myönnettävistä korkotukiluotoista (1114/2000). Käyttösuunnitelma-

kohdan määrärahaa voi käyttää myös myönnettyjen luottojen käytön seurantaan ja valvontaan, hanke-esitysten valmisteluun ja arviointiin sekä hankkeisiin liittyvän teknisen avun tukemiseen. Määrärahaa ohjataan myös uuteen investointitukeen kehittyville maille (Public Sector Investment Facility).

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 21 363 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 512 692 000 euroa.

Momentin määrärahasta on valtuuksilla sidottu noin 7,6 miljoonaa euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU-rahoituksen erityisasiantuntija Suomen pysyvässä edustustossa EU:ssa (siirto momentille 24.01.01)	-290
Euroopan naapuruus-, kehitys- ja kansainvälisen yhteistyön välinen NDICI (siirto momentille 28.92.69)	-8 655
Kansainvälisten kehitysrahoituslaitosten ja hankinnat ja investoinnit -erityisasiantuntija Suomen Washingtonin-suurlähetystössä (siirto momentilta 24.01.01)	150
Kehitysyhteistyömäärärahoihin kohdennetun säästön aikaistus (Lisätoimet 2024)	-45 000
Kehitysyhteistyön määrärahatason alentaminen (Lisätoimet 2024)	-50 000
Kehitysyhteistyön rahoituksen vähentäminen (HO 2023)	-40 000
Yhteistoimintahankkeiden menot	-6 887
Tasomuutos	56 151
Yhteensä	-94 531

2025 talousarvio	534 055 000
2024 talousarvio	628 586 000
2023 tilinpäätös	714 488 000

67. Demokratia- ja oikeusvaltiotuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 904 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen ulkoministeriön toimialaan liittyville demokratia- ja oikeusvaltiokehitystä edistävillä toimijoilla.

Määrärahasta myönnettävä valtionavustus voi kattaa avustuksen kohteena olevasta toiminnasta aiheutuvien kokonaiskustannusten täyden määrän.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan käytön tulee liittyä demokratian ja oikeusvaltiokehityksen edistämiseen. Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määrärahasta on tarkoitus myöntää valtionavustusta Demo Finlandille ja Oikeusvaltiokeskukselle. Demo Finland on suomalaisten eduskuntapuolueiden yhteistyöjärjestö ja edistää moniarvoista demokratiakehitystä. Oikeusvaltiokeskus on Helsingin yliopistoon perustettu verkostomainen toimija, joka tukee oikeusvaltioperiaatteiden vahvistamista kokoamalla yhteen suomalaista oikeusalan asiantuntemusta ja edesauttamalla tämän osallistumista alan yhteistyöhön kehittyvissä maissa.

Momentilta myönnettävään rahoitukseen sovelletaan valtionavustuslakia (688/2001).

2025 talousarvio	2 904 000
2024 talousarvio	2 904 000
2023 tilinpäätös	3 060 000

68. Kehitysyhteistyön yhteistoimintahankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 14 081 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön ja muiden kehitysyhteistyön avunantajamaiden ministeriöiden, edustustojen tai virastojen sekä ODA-kelpoisten kansainvälisten järjestöjen ja Euroopan unionin toimielinten yhteistoimintahankkeiden menojen maksamiseen niistä saatujen tulojen puitteissa.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon ministeriön ja yhteistoimintahankkeiden menojen osuus yhteensä 14 081 000 euroa, josta Euroopan komission kontribuutiot ovat hankkeittain: Kestäviä vesi- ja sanitaatiopalveluita kaikille -hanke Nepalissa 2 890 000 euroa, Luonnonvarat ja ilmastonmuutos kunnissa -hanke 6 078 000 euroa, Teknisen tuen yhteistyö koulutussektorilla -hanke Nepalissa 935 000 euroa, Säteilyturvakeskuksen (STUK) kontribuutio ydinmateriaalivalvonnan vahvistamiseksi Afrikan unionin alaisen ydinenergiakomission (AF-CONE) kautta Afrikassa 810 000 euroa sekä EU:n Kiertotalouskeskus – EU CERC –hanke Sitran ja Belgian kehitysyhteistyöviraston (ENABEL) kautta 3 368 000 euroa.

Vastaavat tulot on budjetoitu momentille 12.24.99. Lisäys ei kasvata ulkoministeriön rahoitusosuutta hankkeille eikä vaikuta Suomen julkisen kehitysavun määrään.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Yhteistoimintahankkeet	14 081
Yhteensä	14 081

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	14 081 000
------------------	------------

69. Tuki Ukrainalle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 47 276 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Ukrainaa tukeviin kahden- ja monenvälisiin hankkeisiin, ml. alueelliset hankkeet
- 2) humanitaariseen apuun Ukrainalle
- 3) kansainvälisten järjestöjen, rahoituslaitosten ja näitä vastaavien organisaatioiden Ukraina-hankkeisiin ja näissä toimivien rahastojen tukemiseen
- 4) kansainvälisissä järjestöissä ja niitä vastaavissa organisaatioissa toimivista asiantuntijoista näille organisaatioille aiheutuvien menojen maksamiseen
- 5) Ukrainan tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, ja Suomen Kiovan-suurlähetystön turvallisuus- ja kiinteistömenojen maksamiseen

6) Finnfundin toteuttaman erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen enintään 80 % Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettujen sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteisen pääomamäärän vasta-arvosta enintään 20 000 000 euroa

7) Ukrainan sekaluottoinstrumenttiin, Ukraine Investment Facility (UIF).

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Määrärahaa saa käyttää ennakoiden maksamiseen, jos se on toteuttavien hankkeiden kannalta välttämätöntä.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin kulutus- ja investointimenoihin liittyvät arvonlisäveromenot maksetaan hallinnonalan arvonlisäveromomentilta 24.01.29.

Valtuus

Vuoden 2025 aikana saa tehdä uusia sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2025 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 40 000 000 euroa.

Finnfundille voidaan antaa Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentissa tarkoitettuja sitoumuksia erityisriskirahoitukseen liittyvien tappioiden korvaamisesta valtioneuvoston muutoin määräämin ehdoin siten, että sitoumusten piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten yhteinen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 20 000 000 euroa.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti.

Määrärahaa käytetään Ukrainan tukemiseen ml. humanitaarisen tilanteen, yhteiskunnan kriittisten toimintojen, materiaalien tarpeiden sekä pitkän aikavälin kehitysyhteistyön tukemiseen sekä Suomen Kiovan-suurlähetystön paikallisen yhteistyön hankkeisiin. Määrärahaa käytetään myös Ukrainan jälleenrakennuksen valmistelun, toteuttamisen ja seurannan tukemiseen. Määrärahaa voidaan kohdentaa käytettäväksi alueellisesti Venäjän hyökkäyssodan vaikutuksiin vastaamiseksi ja ukrainalaisten tukemiseksi.

Määrärahasta rahoitetaan sektoriohjelmien yhteisrahastoja, sektoribudjettitukea, kehitysrahoituslaitosten ja YK-toimijoiden kanssa tehtävää maakohtaista tai alueellista temaattista kehitysyhteistyötä sekä valtionavustuksia suomalaisille tai kansainvälisille kansalaisjärjestöille, yrityksille, tutkimuslaitoksille, virastoille, korkeakouluille, toisen asteen oppilaitoksille, kaupungeille ja kunnille sekä säätiöille.

Suomen kansallisen Ukrainan jälleenrakentamissuunnitelman mukaisesti Finnfundin pääomaa korotettiin 25 miljoonalla eurolla vuonna 2024. Pääomakorotus ja erityisriskirahoitus Ukrainassa on osa identifioituja rahoitusratkaisuja, joilla helpotetaan suomalaisten yritysten osallistumista Ukrainan jälleenrakentamiseen. Mahdolliset tappiot tulevat korvattavaksi aikaisintaan vuonna 2025. Tappiokorvauksen tarkemmista ehdoista päättää valtioneuvosto.

Yhteistyön tuloksia arvioidaan hankearviointien ja soveltuvin osin maaohjelmamekanismin kansallisen Ukrainan jälleenrakennussuunnitelman kautta.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 3 000 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 44 276 000 euroa. Kulutusmenot pitävät sisällään edustuston turvallisuus- ja kiinteistömenot.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Finnfundin pääoman korottaminen; Ukrainaan kohdistuvat lainat ja sijoitukset (siirto momentilta 24.30.88)	25 000
Kehityspolitiikan erityisasiantuntijalla Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentille 24.01.01)	-195
Opetussektorin erityisasiantuntija Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentille 24.01.01)	-16
Suomen osuus Euroopan jälleenrakennus- ja kehityspankin pääoman korottamisesta (siirto momentille 28.92.68)	-10 100
Team Finland-asiantuntija Suomen Kiovan-suurlähetystössä (siirto momentille 24.01.01)	-195
Team Finland -asiantuntija ulkoministeriössä (siirto momentille 24.01.01)	-39
Yhteensä	14 455

2025 talousarvio	47 276 000
2024 talousarvio	32 821 000

88. *Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkitsemisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Finnfundin pääoman korottaminen; Ukrainaan kohdistuvat lainat ja sijoitukset (siirto momentille 24.30.69)	-25 000
Pääomakorotuksen alentaminen (Lisätoimet 2024)	-5 000
Yhteensä	-30 000

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	5 000 000
2024 talousarvio	35 000 000
2023 tilinpäätös	9 999 910

89. *Kehityspoliittiset lainat ja sijoitukset (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 69 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sijoituksiin rahastoihin ja muihin rahoitusvälineisiin osana Suomen kehitysyhteistyötä
- 2) lainoihin osana Suomen kehitysyhteistyötä
- 3) enintään 150 000 euroa laina - ja sijoitustoiminnasta aiheutuvien neuvonantajapalveluiden sekä oikeudellisten palveluiden kustannusten maksamiseen.

Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta sekä etuoikeusasemaltaan alisteisina lainansaajan muille vieraan pääoman ehtoisille lainoille (laki valtion lainanannosta sekä valtioneuvoston päätöksestä ja valtioneuvoston päätöksestä 449/1988 4§; 4a §).

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään julkisen kehitysyhteistyön (ODA) kriteerien mukaisesti. Määräraha on tarkoitettu käyttöä kohteisiin, jotka kansantalouden tilinpidossa eivät lisää valtiontalouden alijäämää ja joilla on palautusmahdollisuus. Määrärahaa käytetään vuoden 2024 aikana laadittavan sijoitusstrategian mukaisesti. Hallitusohjelman mukaisesti määrärahan käytössä painotetaan sijoituksia, joilla edistetään pääomien kohdistumista yritystoimintaan.

Kehityspoliittiset lainat raportoidaan noin 60—70 -prosenttisesti ja kehityspoliittiset sijoitukset sekä laina- ja sijoitustoiminnasta aiheutuvat menot 100-prosenttisesti Suomen julkisena kehitysapuna (ODA) OECD:lle.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 150 000 euroa ja sijoitusmenojen osuudeksi 69 580 000 euroa.

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2025 talousarvio	69 730 000
2024 talousarvio	69 730 000
2023 tilinpäätös	129 730 000

90. Ulkoministeriön hallinnonalan muut menot

(20.) *Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	-1 600
Yhteensä	-1 600

2024 talousarvio	1 600 000
2023 tilinpäätös	3 000 000

23. *Etyj-puheenjohtajuus* (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 081 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Suomen Etyj-puheenjohtajuuden johdosta välttämättömän enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen lisähenkilöstön palkkauksiin ja korvauksiin sekä Etyj-puheenjohtajakauden kannalta muihin välttämättömiin kulutusmenoihin

2) Suomen Etyj-puheenjohtajuuden johdosta järjestettävien kokouksien ja muiden niitä vastaavien Etyj-puheenjohtajuuteen välittömästi liittyvien tilaisuuksien suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuviin menoihin

3) Suomen Etyj-puheenjohtajuudesta aiheutuviin maksuihin Etyjin rahastoihin.

Selvitysosa: Suomi on valittu marraskuussa 2021 Etyjin puheenjohtajaksi vuonna 2025. Puheenjohtajuuteen liittyvä troikkakausi kestää Etyjissä yhteensä kolme vuotta, myös puheenjohtajuutta edeltävän ja seuraavan vuoden. Valmistautuminen puheenjohtajuuteen on aloitettu vuonna 2023.

Määrärahaa maksetaan keskitetysti Etyj-puheenjohtajuudesta aiheutuvat menot, kuten henkilöstömenot ja matkat sekä lisätilojen vuokramenot. Lisäksi määrärahaa maksetaan Etyj-puheenjohtajuuteen liittyvien kokousten ja muiden tilaisuuksien järjestelyjen suunnittelusta ja toteutuksesta aiheutuvat menot.

Määrärahan käytöstä arvioidaan kulutusmenojen osuudeksi 9 081 000 euroa ja siirtomenojen osuudeksi 1 000 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Suomen Etyj-puheenjohtajuus 2025	7 241
Yhteensä	7 241

2025 talousarvio	10 081 000
2024 talousarvio	2 840 000
2023 tilinpäätös	1 569 000

(50.) *Eräät valtionavut* (kiinteä määräraha)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kansalaisjärjestöjen tukeminen; kertaluonteinen lisäys	-125
Valtionavustussäästö (Lisätoimet 2024)	-1 196
Yhteensä	-1 321

2024 talousarvio	1 321 000
2023 tilinpäätös	2 211 000

51. *Hädänalaisten avustaminen* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) konsulipalvelulain (498/1999) mukaan hädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisistä aiheutuviin tileistä poistoihin
- 3) avustuksien maksamiseen ulkomailla
- 4) konsulipalvelulain 41 c §:n mukaisen Suomen ulkopuolella annettavan konsulipalvelun menoihin.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Varautuminen konsulaarisiin kriiseihin ulkomailla	455
Yhteensä	455
2025 talousarvio	500 000
2024 talousarvio	45 000
2023 tilinpäätös	314 391

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 163 667 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen
- 2) Euroopan rauhanrahaston vähimmäistalletusjärjestelmän ennakkomaksuihin.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Maksuusuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	28 351 000
Maksuusuus YK:n talousarvioon	11 449 000
Maksuusuus YK:n rauhanturvajoukoille	25 244 000
Maksuusuuudet muille YK:n alaisille järjestöille ja rahastoille	3 092 000
Kemiallisen aseiden kieltojärjestön jäsenmaksu (OPCW)	343 000
Maksuusuuudet Euroopan Neuvostolle	4 342 000
Maksuusuuudet Natolle	10 785 000
OECD:n jäsenmaksu	3 697 000
WTO:n jäsenmaksu	945 000
Maksuusuuudet Etyjin talousarvioihin	5 343 000
Maksuusuus Euroopan rauhanrahastoon	65 966 000
Muut maksuusuuudet EU:lle	250 000
Ydinkoekieltosopimus; Suomen maksuusuus valmistelukomitean kustannuksista	542 000
Maksuusuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	1 650 000
Muut jäsenmaksut ja rahoitusosuudet	1 668 000
Yhteensä	163 667 000

Määrärahasta käytetään arviolta 100 000 euroa tutkimus- ja kehittämistoimintaan.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ei-pakolliset jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (Lisätoimet 2024)	-4 000
Maksuusuus Euroopan rauhanrahastoon	16 950
Maksuusuus kansainväliselle rikostuomioistuimelle (ICC)	190
Maksuusuus Pohjoismaiden ministerineuvoston talousarvioon	-6
Muut muutokset jäsenmaksuissa ja rahoitusosuuksissa	-84
OECD:n jäsenmaksu	242

Suomen maksuosuus Naton siviilibudjettiin (Civil Budget)	690
Suomen pakollinen jäsenmaksuosuus Euroopan neuvostolle	414
Valuuttakurssimuutokset (tappio)	222
WTO:n jäsenmaksu	-26
Toimintamenoäästö (Lisätoimet 2024)	-500
Yhteensä	14 092

2025 talousarvio	163 667 000
2024 talousarvio	149 575 000
2023 tilinpäätös	110 110 000

(87.) *Pääomasijoitus Instex S.A.S.:lle* (siirtomääräraha 3 v)

2023 tilinpäätös	300 000
------------------	---------

95. *Kurssivaihtelut* (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtiolla käytössä olevien taloushallinnon tietojärjestelmien valuuttatietojen ja pankkien virallisten päivänkurssien välisten laskennallisten kurssierojen kattamiseen

2) muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

2025 talousarvio	500 000
2024 talousarvio	500 000
2023 tilinpäätös	1 832 074